

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 20. martā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits,

kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzēja [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 29/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma 3. panta otrās daļas 2. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 91., 92. un 110. pantam.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka likumā minētām fiziskām personām ir tiesības pieprasīt valsts nodrošināto juridisko palīdzību, ja tās pēkšņi nonākušas tādā situācijā un materiālajā stāvoklī, kas tām liedz nodrošināt savu tiesību aizsardzību (stihisku nelaimju, nepārvaramas varas vai citu no personas neatkarīgu apstākļu dēļ), vai atrodas pilnā valsts vai pašvaldības apgādībā.

3. Pieteikuma iesniedzējs jau iepriekš vērsies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu, lūdzot vērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 1., 91., 92. un 110. pantam (ieteikums Nr. 20/2026). Satversmes tiesas 1. kolēģija 2026. gada 2. martā (turpmāk – kolēģijas 2026. gada 2. marta lēmums) atteicās ierosināt lietu, jo pieteikums neatbilda Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām. Proti, Pieteikuma iesniedzējs nebija

pamatojis, ka tieši apstrīdētā norma, nevis tās piemērošana konkrētajā situācijā radīja Pieteikuma iesniedzējam Satversmē ietvertu pamattiesību aizskārumu.

Tādējādi kolēģijai, ievērojot Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, ir jāvērtē, vai izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts vai juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Izskatāmajā pieteikumā ir papildināts faktisko apstākļu izklāsts – norādīts, ka Valsts darba inspekcija ir atzinusi Pieteikuma iesniedzēju par cietušo divos administratīvo pārkāpumu procesos. Pieteikums arī papildināts ar apsvērumiem par to, kā konkrētajā situācijā izpaužas Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskārumus. Proti, Pieteikuma iesniedzējs vispārīgi norāda, ka apstrīdētā norma neparedz mehānismu bērna interešu izvērtēšanai. Turklāt apstrīdētā norma neparedzot iespēju par “citu no personas neatkarīgu apstākli” atzīt arī tādu situāciju, kurā persona ar valsts iestādes lēmumu ir atzīta par cietušo darba tiesību strīdā. Vienlaikus iepriekš iesniegtajā pieteikumā norādīto argumentu precizēšana vai jaunu faktisko apstākļu norādīšana pati par sevi nenozīmē, ka pieteikuma juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts ir mainījies pēc būtības, ja šīs izmaiņas nenovērs iepriekš kolēģijas lēmumā konstatētos trūkumus.

Jau kolēģijas 2026. gada 2. marta lēmumā tika norādīts, ka gan Administratīvā rajona tiesa, gan Senāts ir individuāli vērtējis Pieteikuma iesniedzēja situāciju, tostarp, vai ienākumu zaudēšana ir uzskatāma par tādu situāciju, kas notikusi pēkšņi. Pieteikumā joprojām norādīts, ka iestādei, ņemot vērā Satversmes 1., 91., 92. un 110. pantu, bija pienākums sniegt Pieteikuma iesniedzējam juridisko palīdzību, jo arī darba devēja prettiesiska rīcība esot no personas neatkarīgs apstāklis. Proti, pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, apstrīdētā norma praksē tiek interpretēta šauri. Tomēr kolēģija atkārtoti uzsver, ka tiesību normu interpretācija un piemērošana konkrētās lietas apstākļos ietilpst tiesas, kas izskata prasību par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru personai tiktu piešķirta valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība, nevis Satversmes tiesas kompetencē. Proti, pieteikumā joprojām nav pamatots, kā tieši apstrīdētā norma, nevis tās interpretācija vai piemērošana rada Pieteikuma iesniedzējam Satversmē ietvertu pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 29/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa